

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32,—, polletno
Din 16,—, četrtletno Din 9,—, ino-
zemstvo Din 64,—.
Poštno-čekovni račun štev. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000,—, pol strani Din 1000,—,
četrt strani Din 500,—, 1/8 strani
Din 250,—, 1/16 strani Din 125,—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1,—.

Boljša ureditev države.

Po Evropi gre težnja in borba za boljšo ureditev države. Več ali manj se to stremljenje uveljavlja po vseh državah, v tej državi v milejši, v drugi pa v ostrejši obliki. V nekaterih državah se vršijo za dosego tega smotra prav težke borbe med strankami. Kjer je diktatura, bodisi komunistična bodisi fašistična, pritisnila k tlom vsako samoodločbo posameznika in ljudstva, se ta težnja udeležuje v obliki podtalnih struj, ki bi rade podminirale temelj, ki na njem sloni diktatura in nasilje.

Ta težnja je povse prirodni pojav. Saj ni nič drugega kot izraz v globino človeške narave položenega nagona, ki stremi po izboljšanju življenja. Država kot življenjska oblika naroda je poklicana v to, da ustvari vse potrebne pogoje za zadovoljivo življenje ljudi. Nujni predpogoj za to je pravilna ureditev države. Slabo urejena in upravljana država svojega namena, ki je dobrobit naroda, ne more in ne bo dosegla.

Tudi v naši državi prevladuje težnja in se vrši politična borba za boljšo državno ureditev. To dejstvo je javno izpovedal na binokštni pondeljki ministrski predsednik dr. Stojadinovič na vsedravnem ustanovnem kongresu JRZ v Beogradu. S kratkimi, pa krepkimi potezami je tudi začrtal glavne smernice, ki naj se po njih izvrši ta preureditev. Te smernice tvorijo osnovna politična načela programa JRZ.

Prva in glavna točka je spoštovanje in ohranjanje narodne samobitnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naše jugoslovanstvo je torej sestavno, združitev vseh lepih svojstev srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda, ki se ne smejo zatreti, marveč se morajo razvijati in izpopolnjevati. S tem je obsojeno popolno in celotno jugoslovanstvo JNS, ki je s svojim »jugoslovenstvom« in s svojim »nejugoslovenskim« režimom Slovence, Hrvate in Srbe notranje tako ločila in duševno tako razjedinila kot nikdar poprej. Kako daleč so šli v zapostavljanju slovenskega imena, se med drugim vidi iz tega, da je pod JNS režimom n. pr. moral iz učnih knjig izgniti slavospev Ivana Cankarja o lepoti slovenske zemlje.

Kratko obrazložena osnovna ideja zahteva popolno enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev v državi. Ta pa se ne da udeležiti v strogo centralistično urejeni državi, ki povse naravno vodi do prevlasti enega naroda nad drugim. Ne da se tudi uresničiti v absolutistični državi. Zato je predsednik vlade v svojem govoru poudaril potrebo decentralizacije

in potrebo ustavne in parlamentarne ureditve države v duhu prave demokracije (ljudovlade). Da pripravi pot takšni državni ureditvi, je sedanja vlada v okviru obstoječih možnosti obnovila politične svoboščine državljanov ter bo na tem potu smotreno šla naprej.

Z idejo demokracije je tesno spojena misel samouprave. Brez načela samouprave urejena država ni in ne more biti demokratična država. Kjer ljudstvo nima odločilne besede na njemu svojskem področju v občini, deželi in državi, tam ljudstvo ne vlada, marveč je samo vladano; tamkaj vlada politična klika (skupina), čeprav jo ogromna večina ljudstva prezira in črti. Ta skupina političnih koristolovcev tlači voljo ljudstva z nasilnimi ukrepi od nje odvisne birokracije (uradniške samovolje).

Predsednik vlade dr. Stojadinovič je jasno izpovedal načelo samouprave. V svojem govoru je namreč rekel: »V našem programu je naglašeno načelo samouprave v širokem obsegu. To je naš politični ideal. Mi bomo delali za njegovo

ostvaritev. Že 11 let obstoja v našem javnem življenju velik nesporazum. Mi smo bili vedno za najširšo samoupravo, drugi so zahtevali avtonomijo, tretji federacijo. Nihče pa med tem ni podal točne opredelitve onega, kar je zahteval, in ni označil vsebine svojih želja. Mi smatramo, da je najvažnejša vsebina in širina kompetence onega, kar se predlaga za posamezne upravne edinice.«

Načelo samouprave je bila bistvena točka v programu bivše SLS, ki se je nekaj v njej zbiralo slovensko ljudstvo, da se bori za svoje pravice. Sedaj se borimo na osnovi tega programa v okviru JRZ, ki je vsedrjavna stranka. Od nekaj smo poudarjali proti pretiranim centralistom, katerim so med drugim tudi pripadali bivši slovenski demokratje in kmetijci, da je edino samoupravno načelo kot vsedrjavno načelo sposobno, da se na njegovi osnovi pravilno uredi razmerje ljudstva do države in obenem tudi medsebojni odnošaji med Srbi, Hrvati in Slovenci. V veliko zadovoljstvo nam je, da prodira to prepričanje v vedno širše kroge. Nismo se torej zaman borili. Pripravili smo pot za boljšo ureditev naše države.

V NASI DRŽAVI

Ožji glavni odbor in predsedstvo glavnega odbora JRZ. O kongresu JRZ, ki se je vršil v Beogradu za binokštno praznike, smo poročali zadnjič in beležimo tudi danes na uvodnem mestu. Ob priliki kongresa je bila enoglasno sprejeta predlagana lista ožjega glavnega odbora in predsedstva tega odbora. Ožji glavni odbor JRZ je sestavljen iz naslednjih oseb: dr. Stojadinovič, dr. Korošec dr. Spaho, dr. Šefkija Behmen, dr. Dušan Davidovič, dr. Vasilije Janjič, Gjura Jankovič, Ugrin Joksimovič, dr. Franc Klar, dr. Miha Krek, dr. Franc Kulovec, dr. Dušan Letica, dr. Mile Miškulin, dr. Niko Novakovič, Ljubomir Pantič, Jurija Pozderac, Franc Smodej, Svetozar Stankovič, Svetovid Stankovič, Dobrivoj Stošević, Dušan Trifkovič, Stevan Čirič, Dragiša Cvetkovič, Hadži, Hasanovič Useir in Bojko Cvrkič. Za predsednika glavnega odbora je izvoljen dr. Milan Stojadinovič, za prvega podpredsednika dr. Anton Korošec, za drugega podpredsednika dr. Mehmed Spaho. Za blagajnika je bil izvoljen Dušan Letica, za tajnike pa so iz-

voljeni: dr. Trifkovič, Ljutomer Pantič in Franc Smodej.

Veličasten ljudski tabor v Mengšu na Gorenjskem. Zadnje nedeljo se je zbralo v Mengšu na Gorenjskem na taboru dobrih 15.000 Gorenjcev, ki so manifestirali za zvestobo svojemu voditelju g. dr. Antonu Korošču in za načela JRZ. Tabor je pričel s slovesno službo božjo v cerkvi, nakar so začeli prihajati med zbrane množice odlični govorniki: gradbeni minister dr. Marko Kožulj, minister g. dr. Miha Krek, član glavnega odbora JRZ Franc Smodej, ban dr. M. Natlačen, razni drugi dostojanstveniki in iz Maribora g. Franjo Zebot z desetimi mariborskimi občinskimi svetniki. Prvi je govoril dr. M. Kožulj, za njim g. Franc Smodej in dr. M. Krek. Tabor v Mengšu je bil res veličastna proslava obletnice majniške deklaracije in obletnice dogodkov pred štirimi leti, ko je slovenski narod pod najtežjimi okoliščinami slavil 60letnico svojega voditelja g. dr. Anton Korošca. Slednjič je bil nedeljski gorenjski tabor slovesna ljudska potrditev ustanovitve JRZ.

Katoliška stranka in korupcija. Pod tem naslovom je objavil »Kmetijski list« v svoji prvi junijski številki člančič, v katerem se zaganja v katoliško stranko (!) — saj ni ena, marveč jih je več, kakor bi moralo temu listu biti znano — v Belgiji